

A black and white photograph of a large, multi-story apartment building with many balconies, situated in an urban environment with trees and other buildings in the background.

Egyre szépülő fővárosunk egyik új vonása a megfiatalodó Mihai Bravu ut, amelyen pár hónap alatt a munkások lakások egész sora épült fel. (Kelen Ferenc felvétele)

1960 végén az ipari, építkezési vállalatokban és a mezőgazdaságban 112.000 ilyen területi elosztásba működött. E területi elosztások több mint 7 millió dolgozó vett részt.

A párt új Programja felveti megoldja a kommunizmus legfontosabb elméleti és gyakorlati kérdését: a proletár diktatúra államának átalakítása az egész nép államává. Ez a szakaszt jelent majd a szocialista állam fejlődésében, legfontosabb mérföldkövet lesz a szocialista állam kommunista szocializmus önkormányzottává, átalakulásának útján.

A szovjet élet ma valóságosan már megtálatíhatjuk ennek

ERRŐL-ARRÓL

30.000 mérföld a Vityeázon

A hullámzó óceánon egyenletesen emelkedik és süllyed egy fehér hajó. A neve — Vityeáz, a Szovjetunió Tudományos Akadémiája Océanológiai Intézetének legkorszerűbb felszerelt kutatóhajója. A hajó tudományos kollektívája az óceánológiai kutatások nemzetközi programja szerint az óceánon, illetve az óceán mélyén végzett kutatómunkát.

Az óceánok, az óceánok természeti jelenségeinek és kincseinek e sokoldalú tanulmányozása — egyik legfontosabb feladata a Földről szóló tudománynak. Földünk óceánjaiban és tengereiben kimeríthetetlen energiák, kémiai és élelmi tartalmak halmozódtak fel. Az óceánok jelentősen befolyásolják a Föld szárazföldi területeinek éghajlatát, az óceánok élete az emberek százmillióinak élete van szoros kapcsolatban. Megismerni, felfedni az óceánokban végbemutató fizikai, kémiai, geológiai, biológiai folyamatokat, az ezeket a folyamatokat irányító törvényeket és azokat az emberiség szolgálataiba állítani — íme az óceánológia, az óceánokról szóló tudomány, legfontosabb feladata.

A Vityeáz hetven tudományos munkatársa, az Afrika partjától Indonéziáig és Indiától Pakisztánig terjedő, hatalmas területen végzett kutatómunkáját. Különös figyelmet fordítottak az Arab-tengerre és a Bengál-öböldre, valamint az óceán egyenlítői övezetére. A

Vityeáz több mint harmincezer mérföldet tett meg.

Mi utat állapítottak meg az Indiai-óceánról a szovjet tudósok?

A hajón automata feljegyző-műszerrel ellátott, visszahangosított mérőműszerekkel működtek. Megállapították, hogy az Arab-tenger és a Bengál-öböl legmélyebb részein az óceánfenék lényegében sík terület, amelyet számtalan keskeny völgy barázdál. Az óceán központi részein a fenék domboz, itt sok a vízalatti vulkán. Az Indiai-óceánban ezer és ezer vulkán található. Nagyon sokat már régóta ismernek a tudósok, de nagyon sokat a szovjet expedíció fedezett fel.

Ceylontól délkeletre, 550 mérföldre, egy nagy hegygerincet fedeztek fel, a hegygerinc legmagasabb csúcsát Afanasz Jnyikytinról nevezték el, az első orosz utazóról, aki bejárta Indiát.

A Vityeáz tudományos munkatársai igen sok adatot gyűjtöttek az óceán fenekén lévő kőzetanyagokról. Ezeknek az anyagoknak az elemzése lehetővé teszi az óceán geológiai történetének a leírását. Az Indiai-óceán központi részén 4 km-től 6,5 km mélységig vastag mangán-konkréciókat észleltek, mégpedig igen nagy mennyiségben. Ezek a konkréciók nagyon gyakran valóságos szőnyegként borítják a fenéket. Igen érdekes, hogy a konkréciókban régen kihalt óriás cápa fogaira bukkantak.

A biológusok rengeteg planktonot, mélytengeri halat és állatot gyűjtöttek. Közöttük nagyon sok új és ritka példány akad, amelyekről ezelőtt úgy tudták, hogy nem léteznek az Indiai-óceánban. A lebecsült fénkhálóról nagyon gyakran az óceán-mélységek állatvilágának rendkívül érdekes példányait húzták fel. Így például a pogonofort, az állatvilág eddig még nem ismert egyedét. A V. Ivanov professzort a pogonoforról írt tudományos munkájáért Lenin-díjjal tüntették ki.

Amikor időnként a Vityeáz kikötött a különböző kikötőkben — Adenben, Bombayban, Colombo-ban, Kalkuttában, Singaporében — a hajót ezek a látogatók meg: tudósok, mérnökök, adminisztratív tisztviselők, munkások, tanárok, egyetemi hallgatók, iskolások. Megismerkedtek a kutatóhajó felszerelésével, gyűjtőmunkájával, munkamódszereivel.

A Vityeáz útja végére ért és rendkívül értékes tudományos adatokkal tért haza. Eddig még sohasem folyt ilyen széleskörű kutatómunka az Indiai-óceánon. És most egy új szakasz következik: az óceánológiai és egész sor más tudományos intézetben a tudósok és a tudományos munkatársak megkezdik az Indiai-óceánban gyűjtött adatok feldolgozását.

P. BEZRUHOV professzor, a Vityeáz tudományos kollektívájának vezetője

RESICA FÉNYEI

A természet kozmikus ritmusai

RÉG ISMERETES, hogy számos természeti folyamat gyors változása a Földre eljutó napenergia szakasos mennyiségi változásának következménye. Természetes hát a feltételezés, hogy a természetben vannak az évszakoknál hosszabb ciklusok is. Ezek a Földünkre érkező kozmikus energia sokéves változásaitól függnek. Bebizonyított dolog, hogy ilyen ciklusosság valóban létezik. A napenergia, vagy ahogy a csillagászok mondják, a Nap aktivitása változik és cikluszorokból tevődik össze, amelyek közül legfontosabb a 11 éves és a 60 éves ciklus.

A természet sok jelenségének egybevetése a Nap aktivitásával igazolja, hogy: ezek között bizonyos kapcsolat van.

SZAMOS VIZSGÁLAT támasztja alá, hogy a sáskafélék hirtelen elszaporodása, a ka-

lászragó bagolypille, a gyapott-bagolypille, a mezel egerek szaporodása, a korallok növekedési üteme, a fák égyüri, a halak vándorlása és szaporodása például ciklikus jelenség és megfelel a naptevékenység ciklusainak.

A kazahsztáni sztyeppéken a multban nomád pásztorkodás folyt. Megállapították, hogy az állatok élelményhiány miatti elhullása periodikusan ismétlődik, a naptevékenység ciklusainak megfelelően. A kazah nomád pásztorkodás már 2000 évvel ezelőtt 12 éves naptárt készített. Ebben az évet az állatokról nevezték el. Egy-egy év egybeesett a napenergia meghatározott ciklus változásával.

Sok ország orvosi intézményei és egyes kutatók is megállapították, hogy bizonyos helyi ragályos betegségek (például az agyhártyagyulladás) fokokozdik a naptevékenység időszakaiban. Ugyanebben az időszakban növekszik a szivizomgyulladásos esetek száma is. Ennek az a magyarázata, hogy az élettényezők az emberi szervezet folyékony közegében zajlanak le. Ezek a folyadékok oldatok, amelyek az anyagok villamos töltésű részecskéit, ionokat tartalmaznak. Az ilyen részecskék mozgásával függ össze a szövetek villamos tevékenysége, amely bioáramok alakjában jelentkezik az agyban, a szíven és az izmokban. Ennek folytán az organizmusok tevékenysége és a hőháztartás a naptevékenység ciklusai szerint bizonyos mértékben megváltozik.

A FOLYOVÖLGYEKben összefüggést lehet megállapítani a talajok elszikesedése, szikmentesítése, elmosárasodása és egyéb.

800.000 kilowattos turbógenerátor

A leningrádi Elektroszila üzemben elkészítették egy 800 ezer kilowattos turbógenerátortervvázlatát. Ez a turbógenerátor lesz a világ legnagyobb teljesítő képességű ilyen szerű gépe.

A óriási teljesítményű generátor teljes ülszerű hűtőberendezés alapján fog működni, amelyet a szovjet szakemberek dolgoztak ki: a hő felfogására hidrogént és desztillált vizet, a leháthatóanyag hűtőközeget használnak. A generátor fontos szerepet fog játszani abban, hogy az SZKP Programtervezetének előirányzata értelmében a következő két évtizedben befejezzék a Szovjetunió villamosítását.

és a folyók hidrológiai háztartása között. Ez a folyamat ciklikus és a naptevékenység ingadozásaival változik. A szovjet tudósok Közép-Ázsiában végzett munkája igazolja, hogy ilyen törvényszerűségnek van alávetve a talajvíz szintjének sok évre terjedő ingadozása is.

A Szir-Darja alsó folyása mentén például a víz és a vízszegény évek váltakoznak, mégpedig a naptevékenység változásának megfelelően. A Szir-Darja vízéből években kilép medréből. Több, mint 16 kilométer víz ömlik szét a síkságon. Az árterületen hatalmas mocsarak és deltavíziók képződnek.

AZ EMBER BEAVATKOZÁSA nagy változásokat hoz létre ezekben a folyamatokban. A naptevékenységet viszonylag alaposan tanulmányozták, ennek folytán egy-két évtizedre előre meghatározható. A naptevékenység feltételezett változása alapján sok jelenség előre jelezhető: pl. a mezőgazdasági kártevők elszaporodása, egyes betegségek tömeges jelentkezése, a talaj szikesedése, elmosárasodásának fokozódása és egyéb.

Tehát a kozmikus ritmusok legáltalánosabb természeti törvénnyé képeznek, ennek alá van vetve minden olyan földi folyamat, amelyet a napenergia idéz elő. A természeti folyamatok kozmikus jelenségektől függő ritmicitásának tanulmányozását a szovjet tudósok nem csupán elméleti, hanem gyakorlati szempontból is rendkívül fontos feladatuknak tekintik.

V. BOROVSKIJ professzor, A Kazah Tudományos Akadémiája Talajtani Intézetének igazgató-helyettese

Az asztrobiológia „legközelebbi” feladatai

Az elkövetkezendő husz évben minden valószínűség szerint kapcsolatot teremtenek a holddal és legközelebbi bolygókkal, a Vénusz-szal és a Mars-sal — írja az Izvestijében Vaszilij Kuprovics, az ismert élettan-tudós, a Bjelorusz SzSzk Tudományos Akadémiájának elnöke. A cikkirő rámutat, hogy Gagarin és Titov sikeres űrrepüléséből bizonyították a széleskörű kozmikus kutatások reális lehetőségét.

Kuprovics akadémikus hangsúlyozza, hogy a kozmikus biológia terén végzett kutatások rendkívül nagy jelentőségűek. Kétségtelen, hogy a bolygókra számunkra mindaddig ismeretlen életformákra fogunk bukkanni, amelyek történelmi fejlődésükben több millió évvel megelőzik a földi formákat, vagy most vannak kialakulásuk első szakaszában — írja Kuprovics.

A cikkirő hangsúlyozza, hogy sokrétű feladatok merülnek

ma fel a tudósok előtt a kozmikus élőanyag tanulmányozása és felhasználása terén. Új, minden képzeletet meghaladó lehetőségek nyílnak a Föld hasznos növényvilágának és talán állatvilágának gazdagítására a többi bolygó növény- és állatvilága révén. Más részből a más bolygókra esetleg előforduló élethez való kapcsolat bizonyos veszéllyel jár. Így például, ha ártalmas mikroorganizmusok kerülnek a Földre, ennek katasztrófális következményei lehetnek.

Kuprovics javasolja, hogy a Földre visszatérő mesterséges holdakra szereljenek különleges készülékeket a világűrben található legkisebb anyagi részecskéket felfogására és megőrzésére, hogy ezek segítségével megállapítsák, milyen lehetőségek vannak a legegyszerűbb életformák elterjedésére a kozmoszban.

Orvosi javaslat a repülő utasainak

A repülés közbeni kényelmet elvileg még tényező befolyásolja: a légtevékenység, a nagy magasságban fellelő légnomás-különbségek, a levegő csökkenő oxigéntartalma nagy magasságban és az emelt tényezőktől való szorongás következtében fellelő félelemzés.

A zavaró tényezőket a korszerű

repülőgépek technikai berendezései ma már nagy mértékben kizárják. Az orvosok mégis felhívják a figyelmet arra, hogy bizonyos esetekben tanácsos kerülni a repülőgépen való utazást. Nem tanácsos például repülőgépre szállni olyanoknak, akik koronária-érrendszeri betegségben, angina pectorisban, aktív vagy kavernás tuberkulózisban szenvednek. Sebészeti beavatkozások után hat hétig nem szabad repülőgépre szállni. A hatodik és hetedik hónapban lévő terhes asszonyok csak orvosi engedéllyel repülhetnek, ennél előrehaladottabb állapotban pedig egyáltalán ne utazzanak repülőgépen.

A gyógyforrások birodalma

A Vörös Ács és Herkulesfürdő közötti utasokasz volt talán a legszebb. Elesen kanyargó szepertineken kapaszkodott társaságkocsink. Néha úgy tűnt, hogy a hegyek fogságába kerülünk, de aztán egy hirtelen kanyar után kifutottunk a völgyből és már felfelé haladtunk. Nem győztünk betelni a gyönyörű vidékkel.

Néhány óra múlva társaságkocsink ráért a fürdőhelyhez vezető aszfaltozott útra, amelynek két oldalán rózsabokrok sorakoztak.

Feltűntek az első üdülőházak. Akkor már a Cserna szűk völgyében haladtunk. Gépkoocsink a fürdőhely központjában, közvetlenül a sokat megénekelt monumentális Herkulesz szobor mellett fekezett. Erdekölde nézünk körül, azonban a szürkület miatt már nem sokat láthatunk. A hegyek sötéten meredeznek a magasságra, alig néhány méterrel az épületek mögött, amelyek vakító fehérsége élesen kivált a szinte fekete háttérből. A csendben jól hallatszott a Cserna rohanó vizének egyenletes álomba ringató csobogása.

Mitűnt elhelyezkedtünk a számukra kijelölt szabadban a gyönyörűen kiválasztott étterembe mentünk. A volt tiszt káoszban — ahol egykor a gazdag urak egyetlen éjszaka alatt hatalmas vagyontokat kártáztak el, míg a nép éhezett és nyomorgott — ma a dolgozók — bányászok, traktorosok, szőlőzők és technikusok — élnek, akik országunk e gyönyörű fürdőhelyére jöttek pihenni, gyógyítani magukat.

A kifogástalan ellátás, a ragyogóan tiszta, kényelmes szobák, a gyönyörű vidék és természetesen — a mellán híres melegvíz források — mind-mind hozzájárulnak a fürdőhelyet felkereső dolgozók gyógyulásához, üdüléséhez. A jól felszerelt fürdők, a nap minden szakában telve vannak. Csak este szűnnek a „forgalom”.

ÚTIJEGYZETEK (III.)

Mámap — reggeli után — alkalmunk volt megcsodálni az étterem előtti gyönyörű parkot. Pálmák, különleges déli növények, ritka fafajták évszázados fák parázsolják még szebbé, még elragadóbbá a környéket.

A kenes gyógyforrásokon kívül a gyönyörű vidék is vonzza Herkulesfürdőre a dolgozókat. Bár rövid idő állt csak rendelkezésünkre, néhányan mégis felmentünk a közeli Hajduk barlangjába. Valóha itt tanúsztak a környék szegénylegényei, de tájra, az urak esküdt ellenségéi.

Jóval fennebb, szinte a hegy tetején van a Gözbarlang — Serban barlangja, amelyeket szintén sürűn jellemeznek a fürdő vendégei és a kirándulók.

Idéjéből származó — leletet találtak itt. Még most is látható egy római kori vízvezeték maradványa, amelyet időszerűsünk után a II. században építettek.

Sok, érdekes monda jár a környékre, a nép kiapadhatatlan fantáziájának, mesealkotó képességének ékes bizonyítékai. Szívesen maradtunk volna

keze magabiztosan irányította a hegesztőpisztolyt.

Látszott, szertartászerűen, bár az inkább ferjnak való.

A hajóavító vállalatból ámentünk a közeli Czanale szövedébe. Az egész gyár nem valami nagy: de mindegyik épülete, az udvar, a virágok, magukon viselik az ott dolgozók védő kezeinek nyomát, szívük szeretetének mezejét. A korszerű szövőgépekkel felszerelt részlegeken serényen folyt a munka, végszáma készült a ballonanyag.

Mire befejeztük a város- és gyárlátogatást és megebedtünk, az idő már délutánba hajlott. Várt a társaságkocsi. Véget ért a háromnapos kirándulás. Kedves emlékek, színes képek szongtak bennünk, amelyeket sokáig nem felejtünk el.

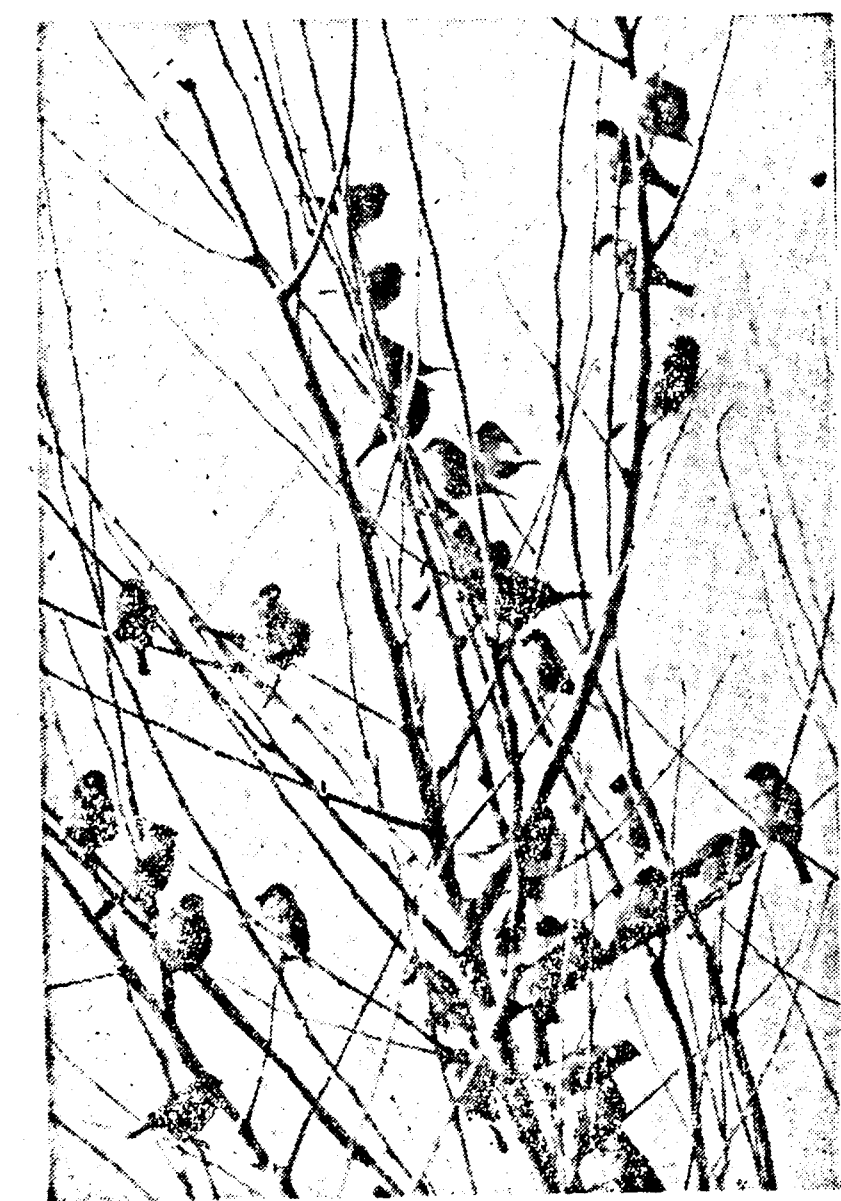
A kirándulás megismertetett bennünket tartományunk néhány jellegzetes vidékével. A három nap megerősítette vallamennnyünkben azt a meggyőződést, hogy nagyon szép ez a mi tartományunk és az évek folyamán egyre szebb, egyre vonzóbb lesz.

Társaságkocsink gyorsan haladt az aszfaltozott országúton, a kavicsos szepertineken. S mi újra megcsodálhattuk a vidék szépségét.

Közeben bealkonyodott s mire Temesvárra értünk, már öreg este lett. Fáraadtak voltunk, de nagyon-nagyon elégedettek.

Sok-sok szép és hasznos dolgot láttunk és tapasztaltunk. És ez megértte a fáradságot.

Mandits Katalin

A mi vidékünk mellett jobbra-rosszra kitaró verebek is kihasználják a még fel-felcsillanó rövidke napfényt.